

Ha az l hosszúságú matematikai ingát egyensúlyi helyzetéből ε szöggel kimozdítjuk, nívójának emelkedését $h = l - \cos \varepsilon = l(1 - \cos \varepsilon)$ fejezi ki és mgh helyzeti energiára tesz szert. Amidőn helyzeti energiája felére csökkent, akkora kinetikai energiát nyert, amely helyzeti energiájának felével egyenlő. Ha lineáris sebessége ekkor v , akkor

$$(1) \quad \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}mgh \quad \text{és innen} \quad v = \sqrt{gh}, \dots$$

ahol $h = l(1 - \cos \varepsilon)$. Másodpercingáról lévén szó

$$(2) \quad l = \frac{g}{\pi^2}, \quad h = \frac{g}{\pi^2}(1 - \cos \varepsilon) \quad \text{és} \quad v = \frac{g}{\pi}\sqrt{1 - \cos \varepsilon}. \dots$$

A szögsebesség ekkor

$$(3) \quad \omega = \frac{v}{l} = v : \frac{g}{\pi^2} = \pi\sqrt{1 - \cos \varepsilon}. \dots$$

Azonban ε kicsiny szög, úgy hogy $1 - \cos \varepsilon = 2\sin^2 \frac{\varepsilon}{2} = 2 \cdot \frac{\varepsilon^2}{4} = \frac{\varepsilon^2}{2}$, ha ε a szög abszolút mérőszámát jelenti,¹

Ezen ω feleljen meg x elongációnak, amikor tehát az inga egyensúlyi helyzete felett $\frac{h}{2}$ magasságban van, tehát

$$\frac{1}{2}h = l(1 - \cos x) = \frac{1}{2}l(1 - \cos \varepsilon).$$

Innen

$$2\sin^2 \frac{x}{2} = \frac{1}{2} \cdot 2\sin^2 \frac{\varepsilon}{2},$$

és így tekintettel a szögek kicsinységére

$$2 \cdot \frac{x^2}{4} = \frac{\varepsilon^2}{4}, \quad \text{ill.} \quad x = \frac{\varepsilon}{\sqrt{2}}. \quad \text{Fokokban is } x^\circ = \frac{3^\circ}{\sqrt{2}} = 2^\circ 7'.$$

Sándor Gyula (Kölcsey Ferenc rg. VII. o. Bp. VI.)

¹3° abszolút mérőszáma 5 tizedesig: $0,05236.sgy\omega = \pi \cdot \varepsilon \cdot \sqrt{\frac{1}{2}} = \frac{\pi\varepsilon}{2}\sqrt{2} = 3,14159 \cdot 0,05236 \cdot 0,70711 = 0,11628\text{sec}^{-1}$.